

14-1-2019

שם הארגון: עיריית ירושלים באמצעות "מרכז פיילי לאמנויות"

שם התכנית: הפעלת תכנית העצמה אישית באמצעות אמנות

לאוכלוסיית מזרח ירושלים. 5451

רקע על הארגון: מרכז פיילי לאמנויות, מרכז האמנויות העירוני היחיד במזרח ירושלים, מספק שירותי אמנות לאוכלוסיית מזרח העיר מכל השכונות, באמצעות חוגים, קייטנות, ותערוכה שנתית. את רוב השירותים המרכז מספק במבנה המרכז עצמו. המרכז התחיל ב 2017 לרכוש שם של גוף מוביל פרויקטים עירוניים בתחום האמנות במזרח העיר, כמו ניידת אמנות בשיתוף האגף לאמנויות בעיריית ירושלים. המודעות לתחום האמנות בבתי הספר מחייבת התייחסות מיוחדת. קיימת פעילות אמנותית אך לא מקצועית, ולכן עלה הצורך שתכנית יום לימודים ארוך בתחום האמנות תהיה בהובלת מרכז מקצועי כמו מרכז פיילי.

על התכנית:

תחום תוכן: פנאי ותרבות.

"דבר אינו בזבוז זמן אם אתה משתמש בחוויה בתבונה." אוגוסט רודין.
 הפרויקט כולל שלוש תכניות העצמה אישית באמצעות: אמנות פלסטית- חזותית, צילום ודבקה. התוכנית תועבר על ידי מדריכים בעלי ניסיון ומסמכים בתחום, אשר עברו הדרכה מותאמת לתוכן השיעורים על ידי האמן חנא קובטי, ובשיתוף פעולה עם מרכז פיילי לאמנויות ירושלים תחת ניהולה של האמנית ראידה סעאדה.

מטרות כלליות :

כל אחת מהתוכנות (אמנות פלסטית- חזותית, צילום ודבקה) מהווה עבור התלמיד תכנית העצמה אישית שבעזרתה התלמידים ירכוש ארגז כלים בתחום הנלמד אך בנוסף התוכנית תחזק ותעצים את האישיות האינדיבידואלית של התלמיד דרך יצירה, שיח ביקורתי, ועשייה חברתית.

נושאי הליבה של התכניות בהיררכיה משתנה לפי בתי הספר וקבוצת התלמידים עצמם :

- העצמת הזהות האינדיבידואלית של התלמיד (מי אני).
- חיזוק התא המשפחתי והחברתי אצל התלמיד.
- חלומות ושאפויות לעתיד.

הלמידה בתכנית תשלב למידה תיאורטית אודות האמנות לבין חוויית היצירה האמנותית, איזון בין למידה דיסציפלינארית במסגרתה רוכשים התלמידים כלי ביטוי לבין למידה יצירתית וחדשנית, קיום שיח מתמיד בין התלמיד לבין אנשי הצוות במטרה לגבש ולחדד את האמירה האישית, הוראת האמנות במסגרת ההקשר החברתי והתרבותי הרחב יותר, תוך ניתוח והתייחסות להשפעות הדדיות

בין האמנות לבין סביבת היצירה שלה. התכנית המעשית מבוססת על הקניית שליטה מקצועית במגוון כלי ביטוי אמנותיים ומעבר הדרגתי לעבודה עצמאית בהנחיה אישית.

יעדים:

בבסיס התכנית ניצבים מספר יעדים :

- העצמה וחיזוק האישיות של התלמיד על ידי רכישת כלים מעשיים באמצעות האמנות
- הנחלת גישה ביקורתית בשיח אדוות האמנות או כל שיח אחר .
- חיזוק האמירה האישית אצל התלמיד באמצעות כלי הבעה אמנותית .
- חיזוק מעמד התלמיד בחברה על ידי עשייה אמנותית נרחבת.

כ"א: הכשרת מדריכים עם השכלה אקדמית ו או ניסיון בתחום האמנות, והוראה. אשר מדריכים אלה יעברו מגוון רחב של סדנאות כמו : רישום, פיסול, מוזיקה, צילום, רקמה, צורפות, מחול, ודרמה. בנוסף הרצאות וסדנאות בנושא חינוך והוראה על ידי מרצים בכירים בתחום, כדי לצייד את המדריכים בארגז כלים בתחום החינוך שיעזור להם בהתמודדות מול האתגרים החינוכיים בבתי הספר.

לכל אחת מהתכניות נבנה סילבוס מותאם לתכנים והיעדים של התכנית בשיתוף פעולה עם מנהל התכנית והמדריכים אשר יודגש תהליך עבודה ותוצר סופי שמתבטא בתערוכה, מופע, הצגה, וכו... . מנהל הפרויקט ילווה את המדריכים בפן המקצועי ולוגיסטי "אספקת ציוד", מנהל הפרויקט יעודד תחרות אזורית בין המדריכים על מנת לשאוף למצוינות ועמידה ביעד התכנית.

אוכלוסיית יעד:

חטיבת בינים, ותיכון .

החומר הנלמד יהיה זה בשתי החטיבות, אך ניתוח העבודות והדיון הקבוצתי יהיה בהתאם לגיל, ולצרכים האישיים של התלמידים

מצורף תמצית רעיונית של חוג, בנוסף מצורף מצגות וחומרי עיון לשימוש המדריך והתלמיד.

תכנית העצמה באמצעות צילום

תיאור כללי של התכנית:

בעידן הפוסט מודרני הצילום תופס מקום מרכזי ביותר. הצילום הדיגיטלי נמצא בתהליכי התפתחות מואצת: איכותו עולה ובמקביל, המחיר של המצלמות הדיגיטליות יורד, רוב הטלפונים הסלולריים מצוידים במצלמות איכותיות, שכפול שעתוק וההפצה של תמונות נעשה קל ומהיר מאד. מספר הדימויים הצילומיים שרואים ביום הוא כמעט אינסופי ועל כן הבנת המדיום הצילומי והמסרים שהצילום מעביר נעשית הכרחית לכל אחד מאתנו. הצילום נחשב כמדיום ביקורתי, סוציולוגי, ודמוקרטי, באמצעות הצילום התלמיד יכול לגבש גישה ביקורתית אודות עצמו הוא, המשפחה, החברה, ויכול לאמץ לעצמו שפה צילומית שתאפיין את העשייה שלו.

מטרות:

התכנית תאפשר לתלמידים לרכוש ידע ומיומנויות צילום, תוך ניצול מירב של יכולות המצלמה ורכישת היבטים אמנותיים כחלק מתהליך הצילום. החומר המועבר בחוג כולל מושגי יסוד, חשיפה, צמצם ותריס, קומפוזיציה, המערכת הדיגיטלית, טכניקות צילום שונות לפי נושאים מתקדמים. בניית שפה אישית באמצעות הצילום שתעצים את התלמיד בנושא הליבה של התוכנית:

- העצמת הזהות האינדיבידואלית של התלמיד (מי אני).
- חיזוק התא המשפחתי והחברתי אצל התלמיד.
- חלומות ושאיפות לעתיד

משך תכנית:

משך התוכנית 40 מפגש, מפגש אחד בשבוע של שעתיים, סה"כ 80 שעות

תוצר סופי:

כל השיעורים יחלקו לשני חלקים: חלק ראשון הסבר ועשייה, והחלק הראשון תליית ו או הצגת העבודות ודיון קבוצתי על העבודות, וביקורת עבודות כולל משוב חיובי והעצמה מצד המדריך. תערוכת גמר, אוצרות משותפת של התלמידים והמדריך.

סילבוס התכנית :

מספר שיעורים, משך כל שיעור שעות	כותרת השיעור והסבר	ערך נוסף לתלמיד
1+2. שני שיעורים משך 4 שעות	מבוא היכרות בין משתתפי הקורס והצצה למקורות ההשראה שלהם. לימוד התהליך הצילומי החל מהקמרה אובסקורה ועד לחיישן הדיגיטלי. פירוק המצלמה על מרכיביה השונים. סוגי מצלמות דיגיטליות וגדלי חיישן. קביעת רזולוציה ופורמט הצילום. שיטות פוקוס בצילום. צפייה בעבודות צלמים בולטים מההיסטוריה של הצילום ועד לצילום העכשווי. השיעור כולל תרגול מעשי.	העצמה אישית של התלמידים, גיבוש קבוצה, מחקר והיסטוריה, חשיבה טכנולוגית ואנלוגית, ותהליכי עבודה.
3+4+5. שלוש שיעורים משך 6 שעות	עומק שדה בצילום תפקיד הצמצם בצילום. יצירת עומק שדה מלא וסלקטיבי ושימוש בטכניקה זו כמרכיב משמעותי לבניית קומפוזיציה בצילום. השיעור כולל תרגול מעשי וניתוח עבודות של אמנים אשר השתמשו בעומק שדה כמוטיב מרכזי בעבודותיהם.	חשיבה צילומית ומושגית, שימוש במדיום הצילום ככלי הבעה, הבעה עצמית באמצעות דיון משותף, שיח ביקורתי.
6. שיעור משך 2 שעות	סיור צילום והשראה סיור צילום אשר במהלכו יקבלו התלמידים משימות. צילם האנשים המעניינים של האזור, את הארכיטקטורה של העיר, נתפוס רגעים מיוחדים בצילום רחוב, ונתרגל טכניקות צילום כגון – חשיפה, עומק שדה, הקפאה וטשטוש תנועה... העין שלכם לא תנוח לשנייה.	היכרות עם הסביבה, חיזוק הממד החברתי, אינטליגנציה רגשית, ומעורבות אזרחית במרחב האורבני.
7+8+9.	הקפאה ומריחת תנועה	חידוד נושא הראייה הצילומית

שלוש שיעורים משך 6 שעות	תפקיד התריס. עבודה עם מהירויות תריס שונות. טכניקות שונות בצילום תנועה. עבודה עם חצובה, פוקוס מתמשך, וצילום ברצף. השיעור כולל תרגול מעשי וניתוח עבודות צלמים העוסקות בתפיסת הרגע בתנועה.	אצל התלמידים, חיזוק תכונות אופי כמו סבלנות, ניסוי ותהיה.
10 שיעור משך 2 שעות	סיור צילום תנועה סיור צילום אשר במרכזו נתנסה בצילום ספורט והקפאת תנועה, ולא פחות חשוב: יצירת סיפור דרך צילום, קומפוזיציה ובניית פריים, בחירת זווית הצילום, כיוון האור ועדשה.	תרגום מלל וטקסט לדימוי, בניית נרטיב אישי או קולקטיבי בעזרת סיפור וצילום.
11+12+13 שלוש שיעורים משך 6 שעות	האור כמרכיב מכריע בצילום מהי חשיפה בצילום וכיצד עובדים במצב ידני? סוגי חשיפות וניתוח היסטוגרמה. התאמת החשיפה לפי סוג האור/ מדידות אור מורכבות והתמודדות עם מצבי תאורה משתנים. שימוש ב – iso במצבי תאורה קשים. סגולותיו של אור יום בצילום – הדגשת עומק ותלת ממד, הבלטת חומריות וצבעוניות, יצירת אווירה וסיפור. השיעור כולל צפייה בעבודות של צלמים אשר עושים שימוש יוצא דופן באור.	חיזוק מיומנות טכנית אצל התלמידים, שיתוף פעולה ועבודה קבוצתית, חשיבה יצירתית ושברת מוסכמות, שיח ביקורתי.
14+15+16 שלוש שיעורים משך 6 שעות	צילום מעשי של טבע דומם בסטודיו תרגול בניית סט טבע דומם בסטודיו. מיקום הנושא בפריים, בחירת זווית צילום מתאימה, בחירת רקע לצילום ועדשה מתאימה. תרגול עבודה עם חצובה לעומת צילום ב – iso גבוה. שליטה בצבעוניות הצילום באמצעות ה – white balance, בדיקת השפעת סוג האור, הכיוון, הזווית והמרחק של מקור האור על הנושא המצולם. שימוש באביזרי תאורה מגוונים למילוי צללים ולריכוך האור. המשך תרגול סוג חשיפות וניתוח ההיסטוגרמה.	חיזוק החשיבה היצירתית והדמיון אצל התלמידים, עבודת צוות, תכנון וביצוע, ניהול זמן, פיתוח חוש אסתטי, ארגון וסדר, הפקת סט מורכב בעזרת שיתוף פעולה קבוצתי
17 שיעור משך 2	עדשות סוגי עדשות (עדשה רחבה/צרה, עדשת נורמל, עדשת זום) והשימושים השונים בהן. אורך מוקד,	חשיבות התייעוד וארכיון, חיזוק הזהות האישית והמשפחתית אצל

שעות	שדה ראייה ושינויי פרספקטיבה בעדשות השונות. התאמת העדשה לסוג הצילום. הגורמים המשפיעים על איכות העדשה. הדגשים וטיפים לקניית עדשה. צפייה ודיון בעבודות של צלמים פורצי דרך בצילום רחוב ובצילום התיעודי. חשיבות הצילום התיעודי במהלך ההיסטוריה עד העידן של האינסטגרם, חשיפה לארכיון ושימוש נכון בארכיונים משפחתיים וציבוריים ביצירת עבודה שמתעד את התא המשפחתי הקרוב: אב, אם, אח, אחות, סבא, סבתא, דודים וליצר או לשחזר את ארכיון-האלבום המשפחתי בדגש על אירועים חשובים	התלמיד על ידי הבנת הממד ההיסטורי, יחסי צלם מצולם.
18+19+20. שלוש שיעורים משך 6 שעות	מפגש השראה עם צלמים אורחים סיורי צילום/ מפגשים עם מיטב הצלמים. ולכל צלם תחום התמחות ייחודי. לימוד של טכניקות מתקדמות בצילום. צלמים מתחומים שונים: ספורט/ אוכל/ ארכיטקטורה/ רחוב/ פורטרטים.	שיתופי פעולה, עבודה בצוות, רבגוניות וחשיבה אסתטית ויצירתית, התנסות בסגנונות חדשים.
21+22+23. שלוש שיעורים משך 6 שעות	צילום פורטרטים הדגשים טכניים, חזותיים ופסיכולוגיים בצילום פורטרטים. דיון ביחסי צלם מצולם, העמדה ושפת גוף. אפיון הקשר בין המצולם לסביבה. חשיפה לסגנונות וז'אנרים שונים בצילום הפורטרטים הדוקומנטרי והמבויים. משתתפי הסדנא יצלמו אחד את השני תוך שימוש בתאורות שונות ושלל רקעים.	חיזוק האינטליגנציה הרגשית, מודעות אישית וקולקטיבת, שיפור היכולת בניתוח שפת גוף והבנת כללי המרחב הפרטי, שיח ביקורתי ועכשווי, ניסוי ותהיה.
24+25. שני שיעורים משך 4 שעות.	צילום פורטרטים (דיוקן עצמי) הסבר אודות הפורטרט העצמי, בצילום, אמנות, פיסול, ומחול. התנסות מעשית בצילום דיוקן עצמי התנסות בשיטות תאורה שונות לצילום פורטרטים. שימוש באביזרי תאורה כגון פלאשים, רפלקטורים, מטריות, ו- Box Light. תרגול טכניקות עבודה מול מצולם.	חיזוק זהות אישית, יחסים גוף ורגש, מבט על האחר ומבט פנימי, יכולת ניתוח סימנים והבעה עצמית.
26. שיעור 1	הכרות עם לייטרום – תוכנה לעיבוד תמונה	חיזוק הממד הטכנולוגי,

עבודת צוות, פתרון בעיות, דיוק התמקדות וחשיבות היחס לפרטים הקטנים	תוכנת לייטרום פותחה ע"י חברת Adobe (יצרנית הפוטושופ) במיוחד עבור צלמים. לייטרום מצטיינת ביכולת ארגון כמויות גדולות של צילומים, ובעיבוד התמונות באופן פשוט לאחר הצילום. שילוב יכולות אלו הופך את תוכנת הלייטרום ליעילה ופופולרית בקרב צלמים מקצועיים וחובבי צילום כאחד. בשיעור תוצג שיטת העבודה של תוכנת הלייטרום, תוך כדי התמקדות על תהליך עיבוד תמונה בסיסי.	משך 2 שעות
לימוד ערכים, עבודת צוות, מחקר וחשיבה אנליטית, חיזוק האישיות האינדיבידואלית בתוך הקבוצה ובמרחב, יוזמה ואחריות, ניהול זמן ויצירת קשרים חברתיים.	פרויקט חברתי חברי הקבוצה יבחרו נושא חברתי מרשימת הנושאים המצורפת או יציעו נושא אחר וייצרו בעקבות עבודת צילום משותפת. הנושאים : בטחות בדרכים, גיל הזהב בחברה הערבית, ערכים חברתיים חיוביים, מסורת ודת, אנשי מקצוע ומצעות, סיפור שכונה, סיפור בית ספר, עזרה לזולת)	27+28. שני שיעורים משך זמן 4 שעות
היכרות עם שדה האמנות והצילום המקומיים וחשיפה לעולם זה במטרה להשתלב בו בעתיד, דיאלוג ושיח ביקורתי.	סיור צילום בתערוכת צילום בתיאום מראש עם אחד ממוסדות לימוד האמנות בעיר, מוזיאון, או גלריה פרטית, יבקרו חברה הקבוצה בתערוכת צילום אשר במהלכה ילמדו על המרחב המוזיאלי ועל "הקובייה הלבנה" כחלל תצוגה, אוצרות, כתיבת טקסט והביטים אסתטיים	29
חיזוק עבודת הצוות בין חברי הקבוצה, שיח ביקורתי, מודעות לחשיבה חוזרת או תיקון טעויות.	שיפור עבודות קודמות בהתאם לביקורת מהכיתה והמדריך. עבודה אישית, עבודה קבוצתית במטרה לשפר עבודות קודמות ודיון בסוגיות בתחום האמנות שעלו במהלך השנה	30+31+32. שלוש שיעורים משך זמן 6 שעות
	פרויקט גמר	33 עד 40 סה"כ 10 שעות לפי הפירוט
עבודה לפי לוח זמנים מוגדר,	תיאום ציפיות מול התלמידים אודות פרויקט	33. שיעור 1

משך שעות	2	גמר, הצגת פרויקטים מאתרי אינטרנט של מוסדות אקדמיים כגון בצלאל ושנקר והצגת עבודות גמר בצילום, גיבוש קונספט אישי לכל תלמיד(על הקונספט להיות קשור לנושאי הליבה של התוכנית), והסבר על תהליכי עבודה.	חשיבה יצירתית ומאתגרת, ניסוי ותהיה והתנסות בדברים חדשים שמחזקים את הסקרנות והמוטיבציה אצל התלמיד
שיעור	1	כל תלמיד יציג בפני הכיתה (20 דקות לכל תלמיד)	חיזוק האישיות
משך שעות	2	את הרעיון, מחשבות ראשונות, וסקיצות לפרויקט, ויקבל משוב מהכיתה והמדריך.	האינדיבידואלית אצל התלמיד מול הכיתה, יכולת הבעה וניתוח, דיאלוג ושיח ביקורתי
	36+35+37	צילום מעשי לצורך פרויקט הסיום, אשר במהלך הצילומים התלמידים יתאמו עם המדריך איזה ציוד צילום הם צרכים, עדשות, חצובות, תאורה. פרויקט אישי מסכם. דרכו יתנסו בתהליך עבודה על סדרה צילומית – בחירת נושא, צילום ממושך לאורך תקופת זמן, קריטריונים לבחירת הצילומים, אופני עריכה ותצוגה.	עבודת צוות ושיתוף פעולה, חשיבות הזמן ועבודה לפי לוח זמנים וניהול זמן תקין, חשיבה ביקורתית ויצירתית, ניסוי ותהיה
	38	תיק עבודות אישי (portfolio) הסבר ומתן דוגמאות לעשיית תיק אישי (פיזי או דיגיטלי), חשיבות תיעוד העבודות וחשיבות הארכיון בעולם האמנות, טקסט קצר אדוות כל עבודה או הרעיון	פוח בפני התלמידים את שיערי האקדמיות בתחום האמנות והעיצוב, יכולת יצירה עצמאית ומגוונת.
	39	אוצרות משותפת של תערוכת גמר עם דגש על שילוב נושאים, מיקום, גודל, זרימה בחלל, וכתובת טקסט אישי.	עבודה קבוצתית, פתרון בעיות, מנהיגות והעצמה, תוצר סופי והתמדה.
	40	תערוכת גמר ביקורת עבודות וסיכום. בשיעור האחרון תתקיים ביקורת עבודות במהלכה נדון באספקטים הטכניים, הוויזואליים והרעיוניים של כל עבודה ועבודה.	שילוב כל הערכים שנלמדו קודם

- הסילבוס בנוי לפי היררכיה רעיונית ומושגית בתחום הצילום, אך נשמרת הזכות למדריך לבצע שינוי בסדר לפי שיקול דעתו ובהתאם לכיתה ובית הספר.
- נדרש לפחות מצלמה רפלקס לכל שני משתתפים.
- מומלץ שכל קבוצה לא יעלה מספר המשתתפים בה על 17 תלמיד, בכדי שיוכל המדריך ללוות את כל חברה הקבוצה בצורה אישית ומקצועית.

- סיורים מחוץ לכותלי בית הספר נדרש מלווה מבית הספר באישור הורים
- נדרש כיתה עם מקרן ומחשב, עדיפות לכיתה עם חלונות גדולים ואור טבעי, ומרווחת.
- בסעיף תמחור תכנית יש להוסיף סעיף ביקור אמן אורח, עלות שעה 180 ש"ח , במהלך שנת הלימודים יבקרו שלוש אמנים כל ביקור שעתיים סה"כ 1080 ש"ח.